

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามอาชีพและสถานภาพของสมาชิกในชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำชุมชน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกลุ่มตัวอย่างได้มาจากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 13 คน สำหรับผู้ปกครองนักเรียน ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ตารางการสุ่มกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 607-609) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 131 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ใน 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ
- 2) ด้านการบริหารงบประมาณ
- 3) ด้านการบริหารงานบุคคล
- 4) ด้านบริหารงานทั่วไป

จำนวน 50 ข้อ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .25-.78 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งระดับเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาคำตอบในการศึกษาค้นคว้า และทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc Multiple Comparisons) โดยใช้วิธีการของ Scheffe แล้วทำการแปลผลโดยนำเสนอเป็นตารางประกอบพร้อมการบรรยาย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน

ได้แก่การบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้านได้แก่ การบริหารงานบุคคล การบริหารวิชาการ และการบริหารงบประมาณ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสรุปผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีส่วนร่วมในการจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เพียงพอแก่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามความสามารถและความถนัดของตนเอง และมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนโดยวัสดุและภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก มีส่วนร่วมในการจัดกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่ขาดแคลน มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ของโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน

1.3 การบริหารงานบุคคล พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายชื่อ อยู่ในระดับมากจำนวน 2 ชื่อ และระดับปานกลางจำนวน 10 ชื่อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานด้วยความวิริยะอุตสาหะ มีส่วนร่วมในการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา และมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินการตามแผนกิจกรรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.4 การบริหารงานทั่วไป พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ได้แก่ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและอนุรักษ์ประเพณีของท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามอาชีพของคนในชุมชนพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามสถานภาพของคนในชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ในด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามสถานภาพของสมาชิกในชุมชน ผู้นำชุมชนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนมากกว่าผู้ปกครองนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05 สำหรับผู้นำชุมชนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ด้านการบริหารงบประมาณ จำแนกตามสถานภาพของสมาชิกในชุมชน ผู้นำชุมชนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนมากกว่าผู้ปกครองนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สำหรับผู้นำชุมชนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนไม่แตกต่างกันด้านการบริหารงานบุคคล จำแนกตามสถานภาพของสมาชิกในชุมชน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนมากกว่า ผู้ปกครองนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สำหรับสถานภาพของสมาชิกอื่นในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และด้านการบริหารงานทั่วไป จำแนกตามสถานภาพของสมาชิกในชุมชน ผู้นำชุมชน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การอภิปรายผลจากการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ตามสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน การบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม นำความรู้ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน

องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธี การสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน โดยมีด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล สนับสนุนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้การพัฒนาโรงเรียนเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน และจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านการบริหารวิชาการพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสร้างแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เพียงพอแก่ผู้เรียนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนจึงต้องมีการสร้างแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอแก่ผู้เรียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยอาศัยความร่วมมือจากครูและชุมชน เช่น การทำโรงเพาะเห็ด การทำสวนสมุนไพร สวนวิทยาศาสตร์เป็นต้น เน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน อีกทั้งยังมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามความสามารถและความถนัดของตนเอง และมีการผลิตสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน โดยวัสดุและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อผลประโยชน์ของบุตรหลาน และต้องการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า การพัฒนาองค์ความรู้นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี สอดคล้องกับ ภารดี อนันต์นาวี ที่กล่าวว่างานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ และงานอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุน (ภารดี อนันต์นาวี, 2553, หน้า 280-319) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณพร ผดุงศักดิ์ชยกุล (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การมีส่วนร่วมและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของแคะเว่น ศรีสมบัติ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านใหม่ปางคำ (ภูลังกาอนุสรณ์) พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน มีส่วนร่วมจัดการศึกษาด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้เรียน โดยมีการพิจารณาจากหลายฝ่ายร่วมกันโดยตัวผู้แทนคนในชุมชนและคณะครู การระดมทรัพยากรในการหาทุนเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่ขาดแคลน การแต่งตั้งครูผู้สอนให้เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่บัญชี ในการจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณต่าง ๆ ที่ได้รับจัดสรรจากหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำมาวางแผนยุทธศาสตร์และจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ในการบริหารงานและชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับต่อชุมชน และการกำหนดการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดทำแผนงานโครงการ และการให้ตัวแทนชุมชนเข้ามีส่วนร่วมเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุในบางรายการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธีระวัชร สิงหบุตร (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและการมีส่วนร่วมในการะงานการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา เขตตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการที่ 9 พบว่า บทบาทและการมีส่วนร่วมในการะงานการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับปานกลางและสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิการ์ นาถ้ำพลอย (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาเป็ริงวิสุทธิชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคลพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะชุมชนมิให้ความสำคัญในการส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานด้วยความวิริยะอุตสาหะ การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมสนับสนุนการดำเนินการตามแผนกิจกรรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเนื่องจากครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสำคัญผู้เป็นอันดับแรกของการพัฒนาโรงเรียน โดยครูเป็นผู้ให้ความรู้ อบรมสั่งสอนดูแลบุตรหลานของคนในชุมชน สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่กล่าวว่าครูบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ต้องให้ตอบสนองภารกิจ

ของสถานศึกษา กิจกรรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงเป็นความสำคัญอันหนึ่งในการบริหารงานบุคคลเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ควบคู่ไปกับการการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการบริหารจัดการให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถ ด้วยการศึกษาคือ อบรม พัฒนาตนเองของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ นอกจากนี้ชุมชนยังได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามาให้ความรู้ในด้านศิลปวัฒนธรรม ศาสนา และอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 51) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยขององอาจ ไพศาลภูมิ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่าความต้องการในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของถาวร พวงมณี (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการบริหารงานโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานโรงเรียนด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุเทพ ไม้ล้อม (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการและการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง

1.4 การบริหารงานทั่วไปพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะชุมชนให้ความสำคัญกับการศึกษาและการพัฒนาโรงเรียนในชุมชนให้ มีภาพลักษณ์ที่ดี มีการบริหารจัดการที่ดี ส่งเสริมและสนับสนุนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและอนุรักษ์ประเพณีของท้องถิ่นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่โรงเรียนจัดขึ้นให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงมากที่สุดเพราะมองว่าผู้เรียนก็คือบุตรหลานของคนในชุมชนที่ได้รับประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริชชา บุญงาม (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมและความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนระดับก่อน

ประถมศึกษาของโรงเรียนด้านการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุเทพ ไผ่ล้อม (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการและการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงานบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของโนชญ์ ชาญด้วยกิจ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามอาชีพและสถานภาพ

2.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามอาชีพโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทั้งนี้เพราะ ไม่ว่าจะเป็นอาชีพใดก็สามารถให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาได้และ โลกยุคปัจจุบันทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายขึ้นทุกคนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง จากสื่อต่าง ๆ ทำให้รู้บทบาทหน้าที่ของตนเองมีวิสัยทัศน์กว้างไกลกล้าคิดกล้าแสดงออกสามารถ ปรับตนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีประกอบกับชุมชนส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี และต่ำกว่าระดับปริญญาตรีซึ่งมีองค์ความรู้ไม่แตกต่างกันมากนักจึงทำให้การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน ประชาชนในท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา โดยมุ่งหวังให้ บุตรหลานเจริญเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม และมีความรู้ในการประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ต้องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้มี ส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาพัฒนาตนเอง และใช้ ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์แก่บุคคลในสังคม โดยนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ต่อการจัดการศึกษาโดยรวมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉวีวรรณ วิชัย (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การรับรู้ของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอรุณประดิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัด เพชรบุรีพบว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันมีการรับรู้ต่อการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกันทั้งใน ภาพรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพย์ทิศา วุฒิวิชัย (2551, บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนลาดบัวหลวงไพโรจน์วิทยาอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่อาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามสถานภาพของสมาชิกในชุมชนโดยรวมแตกต่างกัน และในรายด้านทุกด้านชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยภาพรวมพบว่าโดยรวมผู้นำชุมชนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนมากกว่า ผู้ปกครองนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับผู้นำชุมชนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน ในรายด้านพบว่า ในด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามสถานภาพของสมาชิกในชุมชน ผู้นำชุมชนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนมากกว่า ผู้ปกครองนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับผู้นำชุมชนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน ด้านการบริหารงบประมาณ จำแนกตามสถานภาพของสมาชิกในชุมชน ผู้นำชุมชนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนมากกว่า ผู้ปกครองนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับผู้นำชุมชนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน ด้านการบริหารงานบุคคลจำแนกตามสถานภาพของสมาชิกในชุมชน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนมากกว่า ผู้ปกครองนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับสถานภาพของสมาชิกอื่นในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน และด้านการบริหารงานทั่วไป จำแนกตามสถานภาพของสมาชิกในชุมชน ผู้นำชุมชน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็นการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยรวม ชุมชนจึงให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาโดยการรวมพลังสังคมจากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา ร่วมคิดร่วมทำงาน อีกทั้งการจัดการศึกษาในปัจจุบันได้มุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องและตรงกับความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น สมาชิกในชุมชนจึงได้มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารการศึกษาของโรงเรียน โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนในชุมชนนั้นได้รับการพัฒนาอย่างแท้จริง เพื่อให้สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงของประเทศด้วย อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นสังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพทั้ง 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกันด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ผู้นำชุมชนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่าผู้ปกครองนักเรียนเนื่องจากผู้นำชุมชนซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลประชาชนในท้องถิ่นของตนเองให้อยู่อย่างสงบสุขสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่กล่าวว่า ตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ระเบียบ

กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จึงได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่า ผู้ปกครองนักเรียนซึ่งมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมโดยตัวกลางคือตัวผู้เรียน กิจกรรมของโรงเรียน ในด้านการบริหารทั่วไปซึ่งเป็นงานการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่น ๆ มีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกในการให้บริการการศึกษาและการบริหารวิชาการซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพนั้น กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เข้ามามีส่วนร่วมตามหน้าที่ตั้งแต่เริ่มวางแผน กำหนดนโยบาย ดำเนินการและสรุปผล ซึ่งแตกต่างจากผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนซึ่งมีส่วนร่วมระหว่างดำเนินการโดยผ่านตัวผู้เรียนและกิจกรรมของโรงเรียนตามโอกาสและสถานการณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 6-16) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเรวัตร ขำทอง (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในอำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงตรา เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญเรือน ชนะศัตรู (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันในจังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เรียงระดับจากการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ระดับรับทราบข้อมูล ระดับให้คำปรึกษา ระดับสนับสนุน ระดับร่วมปฏิบัติ และระดับร่วมตัดสินใจ และลักษณะการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาเป็นไปในลักษณะการรับทราบข้อมูลจากการประชุมและการรายงานของสถานศึกษา ลักษณะการร่วมให้คำปรึกษาในที่ประชุมและเสนอแนะแนวปฏิบัติและสนับสนุนทุนทรัพย์เพื่อส่งเสริมกิจกรรมในสถานศึกษา ร่วมปฏิบัติกิจกรรมในและนอกสถานศึกษาบ้าง แต่การเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปนั้น มีน้อยมากซึ่งเป็นไปในลักษณะการรับทราบข้อมูลแต่ไม่ได้ร่วมตัดสินใจดำเนินการและสอดคล้องกับโกลด์ ที่กล่าวว่า ได้ศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเน้นการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชน ผู้ปกครอง และนักการศึกษาซึ่งถือ

ว่าเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษาในรัฐฟีลเดเฟีย ผลการศึกษาพบว่า การจัดการของชุมชนเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ปกครองนักเรียน ครอบครัวกับโรงเรียน เพื่อเป้าหมายในการเสริมการอ่านออกเขียนได้ และการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับชุมชน ทำให้ผู้ปกครองกับนักการศึกษาทำให้เกิดทรัพยากรที่มีคุณค่าทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรมให้แก่โรงเรียน (Gold, 2000, p. 295)

ข้อเสนอแนะ

1. โรงเรียนควรสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนเพื่อจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน (หลักสูตรท้องถิ่น) และกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาโดยมีการพิจารณาถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพื่อเป็นเป้าหมายของการพัฒนา
2. มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาโรงเรียนที่มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น
3. การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกิจกรรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและคุณภาพการศึกษา
4. การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานธุรการของโรงเรียนการสร้างเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศและระบบประสานงานและเครือข่ายการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน
 2. ควรศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนที่เป็นปัจจัยสาเหตุเพื่อเป็นการกำหนดปัจจัยในการมีส่วนร่วมของชุมชนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
 3. ควรมีการวิจัยความพึงพอใจของชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมการพัฒนาโรงเรียน
- โรงเรียนบ้านบ่อตาโล่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1